

Seminarska naloga

Richard Strauss

Kdo je bil?

Richard Strauss Georg (11. junij 1864 - 8. september 1949) je bil nemški skladatelj pozne romantike in zgodnjih modernih obdobj.

Značilnosti romantike(19-20 stoletje): - V ospredju so čustva, domišljija in narava

- Skladbe so bile bolj lirične, imele so melodijo, bogatejšo harmonsko zasnovo, skladatelj pogosto uporabi orkester za ustvarjanje mogočnega in strašljivega vzdušja.
- Piše se tehnično vse zahtevnejša glasba, sploh za klavir in violino, tesnejša povezanost z ostalimi vejami umetnosti pa pripelje do programske glasbe
- Bogatimi sozvočji, v katerih so zveneli- poleg lestvičnih tonov- tudi nelestvični
- V romantiki so skladatelji nadaljevali s pisanjem klasicističnih zvrsti vendar so jih obogatili, razširili in spremenili.
- Uveljavile so se male pesniške klavirske skladbe.
- Vodilne osebnosti te glasbe so bili Čajkovski, Korsakov, Glink, Musorgski ter Dvorak in Smetana

Obdobje uvede franoska revolucija. Miselnost dobe sta idealizem in materializem. Skladatelji ustvarjajo opere, balet, samospeve, simfonične pesnitve, simfonije... Zanimanje je bilo tudi za surrealistično oziroma nadnaravno in poleg tega tudi eksotično glasbo. V prvi polovici 19. stoletja so skladatelji pisali intimno glasbo, medtem ko se je v drugi polovici 19. stoletja veliko romantičnih skladateljev opiralo na narodno glasbo. Predstavnik slovenske romantike je France Prešeren.

Življenje: Strauss se je rodil 11. junija 1864, v Münchnu, njegov oče Franz Strauss je igral rog v orkestru v Münchnu. V svoji mladosti je prejel temeljita, glasbeno izobraževanja od svojega očeta. Svojo prvo glasbo je napisal, ko je bil star 6 let, s pisanjem je nadaljeval do smrti.

V otroštvu je imel srečo, da se je lahko udeleževal orkestrnih vaj. 1874 je Strauss slišal Wagnerjevo opero, kar je zelo vplivalo na njegov glasbeni slog., čeprav mu je oče prepovedal študij Wagnerjeve glasbe. Kasneje v življenju, je Richard Strauss dejal in zapisal, da je to globoko obžaloval.

1882 je vstopil na univerzo v Münchnu, kjer je študiral filozofijo in umetnostno zgodovino, ne pa glasbe. Kljub temu pa je eno leto kasneje odšel v Berlin, kjer je študiral, preden je začel delati kot pomočnik Hans von Bülowa. Tri leta kasneje je prevzel njegovo delo. Njegova dela so v tistem času bila konzervativna, pisal je kot ga ne naučil njegov oče. Straussovo delo **Horn Concerto No 1** (1882-1883) je predstavnik tega obdobja in ga še vedno igrajo.

Richard Strauss se je leta 1894 poročil s pevko soprano Pauline de Ahna. Bila je ukazovalna, temperamentna in zgovorna, vendar je bil zakon srečen, in je bila velik vir navdiha za Straussa. Skozi svoje življenje, od njegovih prvih pesmi do končnega **Four Last Songs** 1948, je imel raje sopran, kot vse ostale glasove. Skoraj vsako od večji opernih vlog je napisal, za sopran.

Strauss je začel spreminjati svoj glasbeni slog ko je spoznal Alexandra Ritterja, ki je bil znan skladatelj in violinist. Straussu je svetoval naj opusti svoj mladostniški slog pisanja in začne pisati zahtevnejšo glasbo. Strauss je takrat začel iskati nova pota v novoromantični glasbi. Svojo zrelo osebnost je prvič pokazal v pesnitvi **Don Juan**.

V seriji simfoničnih pesnitev, napisanih pred letom 1900, je dosegel orkestralno virtuoznost in preudarno emocionalno glasbeno retoriko, ki ilustrira različnost programov v ozadju teh del. Najbolj živahno delo je **Vesele potegavščine** (1895), burna orkestralna predstava, ki ostaja uspešnica pri koncertnem občinstvu. Za razliko od Wagnerja, pri Straussu posamezni glasbeni elementi ne predstavljajo le abstraktnih simbolov, temveč je – predvsem melodičnim vzorcem – zavestno pripisan povsem konkreten pomen.

Opera: Po koncu 19. stoletja, se je Strauss posvetil operi. Njegova prva dva poskusa v tem žanru, *Guntram* 1894 in *Feuersnot* leta 1901 sta bila močno skritizirana.

Vendar pa je leta 1905 napisal opero **Salome** in reakcija kritikov je bila pozitivna. Premiera je bila velik uspeh in Strauss je kupil hišo v Garmisch-Spartenkirchenu v celoti iz prihodkov opere. Sledila je opera **Elektra** (1909), kjer je opisoval melodramatične teme z izumetničenim glasbenim jezikom, toda v svoji naslednji operi **Der Rosenkavalier** (Kavalir z rožo, 1911) in glasbi naslednjih 37 let se je Strauss umaknil iz nevarnih voda v staromodno, nostalgičen glasbeni slog.

Strauss je naredil klavir za snemanje glabe, ki ga uporabljamo še danes.

Solo in komorna dela: Straussova solo in komorna dela vključujejo zgodnje skladbe za klavir solo v Harmoničnem stilu, od katerih so mnoge izgubljene, ohranjenih je le 6 njegovih del.

Strauss in nacisti: Obstaja veliko polemik okoli vloge Straussa v Nemčiji po prihodu nacistične stranke na oblast. Strauss naj bi sodeloval z nacisti. Nek skladatelj je rekel, da za Straussa kot skladatelja dvigne klobuk z glave, za Straussa kot osebo pa ga položi nazaj. Leta 1948 je Strauss napisal zadnje delo **Four Last Songs** za sopran in orkester, ki so bila za tisti čas staromodna, vendar so bila priljubljena pri občinstvu in izvajalcih. Richard Strauss je umrl 8. septembra 1949, v Garmisch-Partenkirchenu v Nemčiji v starosti 85.

Simfonične pesnitve

- *Macbeth* (1888/90)
- *Don Juan* (1889)
- *Tod und Verklärung* (1891)
- *Vesele potegavščine Tilla Eulenspiegla* (Till Eulenspiegels lustige Streiche) (1895)
- *Also sprach Zarathustra* (Tako je govoril Zarathustra) (1896)
- *Don Quixote* (Don Kihot) (1898)
- *Ein Heldenleben* (Junakovo življenje) (1899)
- *Symphonia domestica* (1904)
- *Eine Alpensinfonie* (Alpska simfonija) (1915)

Ostale simfonične skladbe

- Simfonija v d-molu (1880)
- Simfonija v f-molu op. 12 (1883)

- *Burleske* za klavir in orkester v d-molu (1890),
- 2 klavirska koncerta
- »Japanische Festmusik«
- 2 koncerta za rog in orkester
- Koncert za oboe in mali orkester v D-duru (1945)
- Dvojni concertino za klarinet, fagot in orkester

Opere

- *Guntram* (1894)
- *Feuersnot* (1901)
- *Salome* (1905)
- *Elektra* (1909)
- *Der Rosenkavalier* (1911)
- *Ariadne auf Naxos* (1912/16)
- *Die Frau ohne Schatten* (1919)
- *Intermezzo* (1924)
- *Die ägyptische Helena* (1933)

- *Arabella* (1933)
- *Die schweigsame Frau* (1935)
- *Friedenstag* (1938)
- *Capriccio* (1942)
- *Daphne* (1938)
- *Die Liebe der Danae* (1940; revizirano 1952)

Viri:

<http://en.wikipedia.org/>